

Høringssvar fra Skolenes landsforbund

Stortingsmelding 19: Profesjonsnære utdanninger over hele landet

Som vi påpekte i vårt høringssvar til stortingsmelding 20, må ikke opptakskravene til lærerutdanningen være slik at de begrenser rekrutteringen til læreryrket. Det er viktig at regelverket åpner opp for at man kan kvalifisere seg til jobben som lærer, uansett hvor man er i livsløpet og uansett hvor man bor i landet. Det må være flere veier inn i læreryrket.

Det er bra at regjeringen satser på høyere utdanning i hele landet og at utdanningsstedene skal gis lokalt handlingsrom. Man må kunne finne et mangfold av studietyper. (Vanlige høgskole- og universitetsstudier, desentraliserte studietilbud, studier som er modulbasert, samlingsbasert, digitale samlinger... heltid eller deltid)

Skolenes landsforbund ønsker en praksisnær lærerutdanning. Praksis må prege hele utdanningsløpet. Lærerutdanningene må ruste framtidens lærere for den hverdagen som vil møte dem når de kommer ut som ferdigutdanna. Når politikerne ønsker at undervisningen i grunnskole og videregående skal bli mer praktisk og variert, må dette også gjenspeiles i lærerutdanningene.

Hva slags kunnskap ønsker man at studentene skal komme ut med? Hvilken balast skal de ha med seg inn i det yrket som forhåpentligvis skal være deres gjennom resten av yrkeslivet?

- Faglig kunnskap i flere/mange fag
- Metodisk kunnskap
- Didaktisk kunnskap
- Pedagogikk
- Spesialpedagogikk
- Kunnskap om ulike former for lærevansker
- Opplæringsloven
- Vurdering
- Kjennskap til ulike profesjoner man som lærer vil behøve å samarbeide med
- Lærerrollen
- Elevkunnskap
- Samarbeid heim skole
- Kunnskap om lærerens arbeidsår – sfs 2213
- Planarbeid

En må spørre seg om dagens lærerutdanning sender fra seg lærere med den balasten som grunnskoler og videregående skoler trenger. Nyutdannede og nytilsatte i dag har for få undervisningsfag i forhold til kompetansekravene i forskrift til opplæringslova. Dette kan føre til flere ting – enten at man får flere deltidsansatte, - at man får mange faglærere og dermed mange voksne på alle klassetrinn, - eller at man får stadig flere lærere som underviser i fag de ikke er kvalifisert for. En lærer har behov for allsidig kompetanse for å gjøre jobben, mens skolen har behov for at læreren skal kunne undervise i flere fag enn en nyutdanna i dag kan.

I forkant av at man innførte femårig master utdanning for lærere spilte vi inn spørsmålet om det var gjennomtenkt og ønskelig at alle skulle måtte levere en masteroppgave. Vi stiller fortsatt det samme spørsmålet. Blir man en bedre lærer ved å bruke et år på å ferdigstille en masteroppgave? Gir det å skrive en masteroppgave kompetanse som kan veie opp for at man velger bort fordypning i et ekstra fag og/eller gjennomføring av en lengre praksisperiode ute i skolen?

Vi hører mye om at nyutdanna i skolen får praksissjokk. Hvorfor? Mange ting man ikke har fått erfaring med. Det er stor forskjell på å være ute i en praksisperiode hvor man er mange studenter om å dele på alle undervisningsrelaterte oppgaver, og det å ha med ene ansvar for alle oppgaver knytta til lærergjerningen gjennom året.

Skolenes landsforbund mener at man bør se til andre profesjonsutdanninger i forhold til praksisoppbygging. Om en i større grad ser på læreren som en praktiker, vil man kanskje også se behovet for å gjøre noen endringer på praksisløpet i lærerutdanninga. Mengde med praksis må økes. Det må være bedre sammenheng mellom praksisperiodene og det som skjer i studieløpet på universitet/høgskole. Skolenes landsforbund mener det er verdt å vurdere en ettårig turnusordning. Mange som i dag kombinerer arbeid i skole og utdanning for å kvalifisere seg som lærer, framhever praksisen som en suksessfaktor.

Våre studentmedlemmer gir oss tilbakemeldinger på at det ofte ikke er god nok sammenheng mellom praksis og teori, og at undervisningen som gis i studiene ikke speiler kravene som de møter i praksisperioder. En av intensjonene med fagfornyelsen har vært at elevene skal oppleve en mer praktisk og variert undervisning. Dette bør også gjelde i lærerutdanninga. Her bør metodevariasjon bli større og gi studentene gode forbilder som de kan speile når de skal praktisere yrket.

Andre ting studentmedlemmene gir tilbakemelding på er at man må styrke betydningen av fagdidaktikk. Her viser studentene til at det er kjempestor forskjell fra fag til fag, og fra skole til skole. Studentene påpeker også at det er stor ulikhet i forhold til hvor mye de får kunnskap om vurderingsarbeid. Ut fra det de bringer inn til oss, kan det virke som verktøykassene kan være svært ulikt utstyrt.

Vi vil peke på viktigheten av kvalifiserings ordninger for folk som enten har tatt sin utdanning i utlandet, eller som har starta på et utdanningsløp de ikke har klart å fullføre. Det finnes mange som har mye kompetanse, men som mangler siste steg for å ha det formelle på plass – i hvert fall om man ikke må ha en master for å kunne undervise. Man må ikke lage et så rigid utdanningssystem at man ensarter ansattegruppa i norsk skole. Det er behov for et mangfold av både kunnskap og menneskelige egenskaper.

Stortingsmeldinga sier en del om viktigheten av at rammeverket for lærerutdanningene ikke må være så stramme at de ulike utdanningsinstitusjonene ikke får muligheter til å utvikle sin egenart. Det er vi for så vidt enige i. Det er allikevel viktig å peke på at egenartene ikke må bli så store at studenter ikke kan flytte mellom ulike studiesteder, eller at det settes store begrensninger i å kunne bruke mer tid på et studieløp.

Dagens lærerutdanning er en krise for de praktisk estetiske fagene. Deres posisjon må styrkes på nytt. Dette er fag som det er utfordrende for skoler å rekruttere kvalifiserte lærere til. På sikt må man finne en annen måte å bygge opp studiene på, slik at man ikke ender opp med en lærerstand med svært ensartet og snever fagsammensetning. Vi har ansvar for dannelsen og utdannelsen av hele eleven.